

UZASADNIENIE

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi
i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie
z dnia 25 marca 2014 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015

Zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, 628 i 842), zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych, zwanego dalej PZO, na okres 10 lat. Zgodnie z art. 27a ust. 2 ustawy o ochronie przyrody sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi (w części województwa łódzkiego) i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie (w części województwa mazowieckiego).

Obszar został zatwierdzony na podstawie decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) - Dz. U. L. 43 z 13.2.2009, s. 222, która została zastąpiona decyzją Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7358) (2013/741/UE) - Dz. U. UE. L. 350 z 21.12.2013 r., s. 511, a wyznaczony został w celu zachowania we właściwym stanie następujących przedmiotów ochrony:

- 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*;
- 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p.;
- 6410 Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*);
- *91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne;
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródłkowe;
- 1617 starodub łąkowy *Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*);
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*;
- 1355 wydra *Lutra lutra*;
- 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*;
- 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*;
- 1096 minóg strumieniowy *Lampetra planeri*;
- 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*;
- 1149 koza *Cobitis taenia*
- 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie sporządzili projekt planu zadań ochronnych na podstawie Porozumienia nr: RDOŚ-10/WPN/1/2011 z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie wspólnej realizacji opracowania projektu planu

zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015, uwzględniając treść art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.), zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie projektu PZO.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Projekt PZO został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- dla obszaru Natura 2000 ani jego części nie ustanowiono planu ochrony;
- na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody;
- na terenie obszaru Natura 2000 nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody;
- obszar Natura 2000 nie znajduje się w obszarach morskich;
- obszar Natura 2000 nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie zapewnili udział społeczeństwa w opracowywaniu projektu PZO w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.), zwanej dalej ustawą o oś.

W dniu 12 grudnia 2011 r. pismem, znak: WPN-II.6320.1.2011.AM.12 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzania planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Rawki PLH100015 wraz z założeniami do sporządzania projektu planu zadań ochronnych. Obwieszczenie wraz z założeniami opublikowano w dniu 12 grudnia 2011 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi, w dniu 12 grudnia 2011 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji

Ochrony Środowiska w Warszawie, w prasie codziennej o zasięgu regionalnym: GAZETA WYBORCZA – WYDANIE ŁÓDZKIE oraz WYDANIE STOŁECZNE w dniu 12 grudnia 2011 r. oraz w serwisie informacyjnym komunikaty.pl na okres 28 dni począwszy od dnia 13 grudnia 2011 r. Obwieszczenie wywieszono na tablicach ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Łodzi przy ul. Traugutta 25 (piętro XII, przy windach) (od 12 grudnia 2011 r. do 9 stycznia 2012 r.) oraz w siedzibach Wydziałów Terenowych w: Skierniewicach (od 12 grudnia 2011 r. do 9 stycznia 2012 r.), Sieradzu (od 12 grudnia 2011 r. do 9 stycznia 2012 r.), Piotrkowie Trybunalskim (od 12 grudnia 2011 r. do 5 stycznia 2012 r.), Sekcji Terenowej w Spale (od 12 grudnia 2011 r. do 9 stycznia 2012 r.) oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie przy ul. Sienkiewicza 3 (od 12 grudnia 2011 r. do 03 stycznia 2012 r.).

Uwagi i wnioski społeczeństwa złożone w czasie konsultacji społecznych zostały uwzględnione częściowo w czasie dalszego procesu planistycznego.

W dniu 5 kwietnia 2012 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi pismem, znak: WPN.6320.1.2011.AM.39, podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu do sporządzania planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Rawki PLH100015 wraz z założeniami do sporządzania projektu planu zadań ochronnych. Obwieszczenie wraz z założeniami w dniu 5 kwietnia 2012 r. opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi oraz w dniu 06 kwietnia 2012 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, w prasie codziennej o zasięgu regionalnym: GAZETA WYBORCZA – WYDANIE ŁÓDZKIE oraz WYDANIE STOŁECZNE w dniu 10 kwietnia 2012 r., w serwisie informacyjnym komunikaty.pl na okres 28 dni począwszy od dnia 10 kwietnia 2012 r. Obwieszczenie wywieszono na tablicach ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Łodzi przy ul. Traugutta 25 (piętro XII, przy windach) (od 5 kwietnia 2012 r. do 30 kwietnia 2012 r.) oraz w siedzibach Wydziałów Terenowych w: Skierniewicach (od 5 kwietnia 2012 r. do 08 maja 2012 r.), Sieradzu (od 5 kwietnia 2012 r. do 30 kwietnia 2012 r.), Piotrkowie Trybunalskim (od 5 kwietnia 2012 r. do 9 maja 2012 r.), Sekcji Terenowej w Spale (od 5 kwietnia 2012 r. do 8 maja 2012 r.) oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, przy ul. Sienkiewicza 3 (od 11 kwietnia 2012 r. do 11 maja 2012 r.).

Uwagi i wnioski społeczeństwa złożone w czasie konsultacji społecznych zostały uwzględnione częściowo w czasie dalszego procesu planistycznego.

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu.

W toku prac nad sporządzaniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 odbyły się 3 spotkania dyskusyjne zorganizowane w Budach Grabskich, w których uczestniczyło: w dniu 29 maja 2012 r. - 47 osób, w dniu 27 sierpnia 2012 r. - 43 osoby oraz w dniu 28 września 2012 r. - 37 osób.

Na spotkania zaproszono osoby i podmioty prowadzące działalność gospodarczą w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, przedstawiciele samorządów, organizacji pozarządowych, grupę ekspertów oraz inne zainteresowane strony. Podczas spotkań omówiono zasady pracy nad projektem planu zadań ochronnych, przedstawiono obecny stan wiedzy o obszarze i jego przedmiotach ochrony. Poza tym omawiano kwestie dotyczące: korekty granic obszaru, Standardowego Formularza Danych, zapisów dokumentów planistycznych oraz omówiono zagrożenia, jakie zidentyfikowano w obszarze. Uzgodniono także cele ochrony, ustalono działania ochronne oraz określono zasady monitoringu działań ochronnych i przedmiotów ochrony.

W ramach prac nad projektem PZO granicę obszaru Natura 2000 opisano w oparciu o 2643 punkty jej załamania, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992.

Wykorzystując zgromadzone, zweryfikowane i uzupełnione informacje o obszarze Natura 2000 i jego przedmiotach ochrony opracowano dokumentację do projektu PZO. Na jej podstawie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi, pismem znak: WPN.6320.1.6.2011.AM.13 z dnia 22 października 2012 r. wystąpił do Zespołu Doradztwa Merytorycznego (ZDM) pracującego na zlecenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) z prośbą o pomoc merytoryczną dotyczącą usunięcia z listy przedmiotów

ochrony siedlisk przyrodniczych: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) i *91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne; zmiany oceny ogólnej z A na D dla siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) oraz dodania nowych przedmiotów ochrony: 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p. i 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*). W odpowiedzi Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska pismem z dnia 9 stycznia 2013 r., znak: DON-WP.082.5.20.2012.jb, oraz pismem z dnia 6 lutego 2013 r., znak: DON-WP.082.5.20.2012.jb.2 potwierdziła (na podstawie opinii prof. dr hab. Jan Matuszkiewicza i dr. hab. Krystiana Obolewskiego) możliwość usunięcia z SDF obszaru siedlisk przyrodniczych: *91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) oraz zmiany oceny ogólnej nadanej siedlisku z A na D (występowanie nieistotne) siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska Łodzi pismem z dnia 22 lipca 2013 r., znak: WPN.6320.1.6.2011.AM.25, w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo znak: WPN-II.6320.44.2013.MT z dnia 17 czerwca 2013 r.), wystąpił do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o wprowadzenie zmian w Standardowym Formularzu Danych. Zmiany zostały wprowadzone w październiku 2013 r.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody i § 3 rozporządzenia w sprawie PZO, zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony, określono cele działań ochronnych oraz działania ochronne, w tym dotyczące ochrony czynnej, monitoringu stanu ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych.

Głównymi zagrożeniami dla przedmiotów ochrony obszaru są: sukcesja, wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, melioracje i osuszanie, zmiany stosunków wodnych, regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, odpady i zanieczyszczenia wód. Ponadto, zagrożeniem dla siedliska 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* i 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) jest wypas krów, koni i kóz, hodowla zwierząt – odpady, resztki paszy, które mogą zmieniać strukturę, skład gatunkowy i fizjonomię siedliska. W przypadku siedliska 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) zagrożeniem jest zmiana sposobu użytkowania łąk kośnych i zamienianie ich na uprawy zbóż, ziemniaków, a nawet aronii i czarnej porzeczki, jak również zarówno intensywne koszenie lub intensyfikacja jak i zaniechanie/brak koszenia. Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfiarek – zasypywanie gruzem, ziemią oczek wodnych to zagrożenie dla 1166 trzaski grzebieniastej *Triturus cristatus* i 1188 kumaka nizinowego *Bombina bombina*. Natomiast zagrożeniem dla 1196 minoga strumieniowego *Lampetra planeri* i ryb będących przedmiotem ochrony są niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy – przegrody ograniczające możliwość migracji, wymiany puli genowej.

W oparciu o zidentyfikowane zagrożenia oraz stan ochrony przedmiotów ochrony sformułowano cele działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji. W odniesieniu do przedmiotów ochrony: 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p., 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) wskazano konieczność przywrócenia właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie U1 (niezadawalający) poprzez ograniczenie antropopresji. Celem działań ochronnych dla siedliska 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) jest zachowanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez kontynuację dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów oraz przywrócenie właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie U1 (niezadawalający) poprzez ekstensyfikację użytkowania.

Zwiększanie ilości drzew dziuplastych oraz martwego drewna w dnie lasu przywróci właściwy stan ochrony płatów siedliska: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), a renaturyzacja płatów siedliska oraz usunięcie gatunków nierodzimych np.: klon jesionolistny *Acer negundo* poprawi stan siedliska *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe

(*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe. Uzyskanie drożności koryta rzecznego – likwidacja barier migracyjnych (usuwanie progów lub budowa przepławek) poprawi zły stan ochrony (U2) minoga strumieniowego *Lampetra planeri* i ryb: piskorza *Misgurnus fossilis*, kozy *Cobitis taenia*, głowacza białopłetwego *Cottus gobio*.

Powyższe cele działań ochronnych zostały sformułowane przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz panujących ograniczeń (wynikających ze środków technicznych, finansowych oraz aktualnego stanu wiedzy), przy zachowaniu jednak ogólnej zasady przybliżenia obszaru do stanu optymalnego, tj. przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych w obszarze.

Uwzględniając zidentyfikowane zagrożenia oraz cele działań określono działania ochronne dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zapewniające osiągnięcie celów działań ochronnych, oraz monitoring przyjętych parametrów stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru. W odniesieniu do wszystkich przedmiotów ochrony zaplanowano jako działanie ochronne opracowanie i przeprowadzenie programu szkoleniowo – informacyjnego dotyczącego sieci Natura 2000, przedmiotowego obszaru Natura 2000, możliwości właściwego użytkowania i ochrony płatów siedlisk przyrodniczych oraz ochrony gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000. Należy również przeprowadzić akcję informacyjną dotyczącą szkodliwości jeżdżenia quadami, motocyklami i samochodami w dolinie Rawki, a także promować programy rolnośrodowiskowe i turystykę przyrodniczą wśród właścicieli łąk.

W celu ochrony siedlisk związanych z wodą należy opracować i wdrożyć program ochrony i gospodarowania zasobami wodnymi w dorzeczu Rawki.

W stosunku do gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych położonych w obszarze Natura 2000 (siedlisko 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), zgodnie z zapisami rozporządzenia w sprawie PZO wyróżniono działania: obligatoryjne i fakultatywne. Realizacja działań obligatoryjnych jest wymogiem podstawowym określonym w zasadach wzajemnej zgodności (cross compliance). Rolnicy otrzymujący wsparcie wynikające z realizacji Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej muszą realizować te działania. Zostały one określone na takim poziomie, aby pozwalały na realizację działań fakultatywnych, które są dobrowolnym odpłatnym zobowiązaniem rolnika. W działaniach fakultatywnych określono bardziej precyzyjnie zabiegi, które mają na celu doprowadzenie do właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru.

W odniesieniu do siedliska *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe oraz 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), należy wzmocnić powiązania pomiędzy płatami siedlisk, a także pozostawiać w lasach martwe i umierające drzewa.

Działaniem ochronnym dla kumaka nizinny jest odsłonięcie powierzchni wody na starorzeczu oraz utrzymanie obecnej gospodarki rybackiej. W przypadku bobra europejskiego należy zabezpieczać teren siedlisk bobrowych – minimalizować ewentualne szkody poprzez obniżanie poziomu zalewisk bobrowych za pomocą montażu rur przepływowych. Sukcesywne przywracanie drożności koryta Rawki poprzez wybudowanie przepławki dla jazu piętrzącego MEW w miejscowości Kamion oraz racjonalne gospodarowanie przepływem wody przez istniejące progi MEW, to działanie ochronne dla ryb, będących przedmiotem ochrony obszaru.

Zaprojektowano działania dotyczące monitoringu stanu ochrony wszystkich przedmiotów ochrony obszaru zgodnie z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych i gatunków przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Realizacja przedmiotowego działania umożliwi w przyszłości sprawującemu nadzór nad obszarem realizację dyspozycji określonej brzmieniem przepisu art. 31 ustawy o ochronie przyrody. Zaplanowano również monitoring realizacji celów działań ochronnych pozwalający ocenić efektywność działań ochronnych.

Zgodnie z § 3 pkt 2 lit. c rozporządzenia w sprawie PZO dokonano szczegółowej analizy zapisów obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin, a także planów zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego i mazowieckiego, których realizacja potencjalnie może stworzyć zagrożenie dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar

Natura 2000. Na podstawie dokonanej analizy stwierdzono konieczność wprowadzenia zmiany do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Puszcza Mariańska zatwierdzonego Uchwałą

Nr XVII/96/2012 Rady Gminy w Puszczy Mariańskiej z dnia 22 marca 2012 r. Zmiana dotyczy wprowadzenia informacji o obszarze Natura 2000.

W trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, ustalono brak potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze Natura 2000. Z tego względu w toku prac nad projektem nie stwierdzono, aby sporządzanie planu ochrony było konieczne.

W przypadku siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt: 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*; 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*); 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*); *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe; 1617 starodub łąkowy *Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*); 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*; 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*; 1096 minóg strumieniowy *Lampetra planeri*; 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*; 1149 koza *Cobitis taenia*; 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio* wskazano konieczność uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

Informacja o projekcie dokumentu została opublikowana w dniu 19 grudnia 2013 r. pod numerem: 1552/2013 w publicznie dostępnym wykazie danych zawierających informację o środowisku „EKOPORTAL” prowadzonym na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wypełniając w ten sposób, dyspozycje określoną brzmieniem art. 21 ww. ustawy.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wykonując dyspozycję określoną przepisem art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w związku z art. 3 ust. 1 pkt. 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko obwieszczeniem znak: WPN.6320.1.2011.AM.61 z dnia 13 grudnia 2013 r. podał do publicznej wiadomości informację o wyłożeniu projektu planu zadań ochronnych, sporządzonego w formie projektu Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015. Obwieszczenie opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi w dniu 13 grudnia 2013 r., w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie w dniu 13 grudnia 2013 r., w prasie codziennej o zasięgu krajowym: DZIENNIK POLSKI w dniu 13 grudnia 2013 r. Obwieszczenie wywieszono w dniu 13 grudnia 2013 r. na tablicach ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Łodzi przy ul. Traugutta 25 (piętro XII, przy windach) oraz w siedzibach Wydziałów Terenowych w: Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach, Sieradzu, Sekcji Terenowej w Spale, (zdjęte w dniu 9 stycznia 2014 r.) oraz w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, przy ul. Sienkiewicza 3 (od 13 grudnia 2013 r. do 22 stycznia 2014 r.).

Na etapie procedury konsultacji społecznych projektu Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 wpłynęły do ww. organu uwagi z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. W związku z tym, w projekcie zarządzenia, m.in.:

- wprowadzono jednolity zapis dotyczący przedmiotów ochrony, które wymagają weryfikacji w Standardowym Formularzu Danych (SDF) w zakresie nadanych ocen dla siedlisk przyrodniczych: 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*); 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*); *91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne;

- w przypadku siedlisk przyrodniczych: 3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*; 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla

nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*); *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe uzupełniono i poprawiono zidentyfikowane zagrożenia istniejące i potencjalne dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony.

– uszczegółowiono zapisy dotyczące działań ochronnych i ich celów.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Radziwiłłów pismem z dnia 27 grudnia 2013 r. znak: Zg1.7-72-71/2013 złożył uwagi odnośnie zidentyfikowanych zagrożeń potencjalnych dla siedliska przyrodniczego: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*):

B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince – (drzewa nierodzone)

„Gdyby płaty charakteryzowanego siedliska podlegały wykorzystaniu gospodarczemu, nie wolno dopuścić do odnowień gatunkami niezgodnymi z typem siedliska przyrodniczego, takimi jak np. sosna pospolita *Pinus sylvestris*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi uwzględnił uwagę częściowo i wprowadził następujący zapis: „*B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince – (drzewa rodzime)*

„W przypadku wykorzystania gospodarczego, nie wolno dopuścić do odnowień gatunkami niezgodnymi z typem siedliska przyrodniczego, takimi jak np. sosna pospolita *Pinus sylvestris*”

W tym samym piśmie Nadleśniczy Nadleśnictwa Radziwiłłów złożył uwagę odnośnie sformułowanych celów działań ochronnych dla siedliska: *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, proponując zmianę jednego z celów z: „Powiększenie obecnej powierzchni siedliska” na „Utrzymanie obecnej powierzchni siedliska i sukcesywne jego powiększanie”. Uwaga została uwzględniona w całości.

Nadleśnictwo Radziwiłłów złożyło uwagę odnośnie działania ochronnego „*Likwidowanie dzikich wysypisk odpadów w granicach obszaru Natura 2000*” zaproponowane brzmienie: *Postawienie odbiorników odpadów przy drogach publicznych przecinających dolinę oraz przy osiedlach domków rekreacyjnych*” zostało uwzględnione w całości.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Skierniewice pismem znak: ZG1-732-1/14 z dnia 03 stycznia 2014 r. złożył uwagi odnośnie samej dokumentacji projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki, natomiast w piśmie nie zostały złożone uwagi do projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Skierniewice pismem z dnia 3 stycznia 2014 r., znak: ZG1-732-2/14 złożył uwagę odnośnie zidentyfikowanego zagrożenia potencjalnego dla siedliska przyrodniczego: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*):

B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince – (drzewa nierodzone) – uwaga została uwzględniona w całości i wprowadzono następujący zapis: „*B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince – (drzewa rodzime)*. W przypadku wykorzystania gospodarczego, nie wolno dopuścić do odnowień gatunkami niezgodnymi z typem siedliska przyrodniczego, takimi jak np. sosna pospolita *Pinus sylvestris*”.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Skierniewice złożył uwagę odnośnie sformułowanych celów działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) cyt: „Nadleśnictwo wnioskuję, aby ustalić wartość procentową ilości martwego drewna na poziomie 5%”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi uwzględnił uwagę częściowo formułując cel w następujący sposób: „Przywrócenie właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie U1 poprzez sukcesywne zwiększanie ilości martwego drewna w dniu lasu”.

Nadleśnictwo Skierniewice złożyło uwagi odnośnie działania ochronnego: „*Likwidowanie dzikich wysypisk odpadów w granicach obszaru Natura 2000*” – cyt. „Postawienie odbiorników odpadów przy drogach przecinających dolinę nie zmniejszy ilości zanieczyszczeń komunalnych wprowadzonych na obszar. Wielu przypadkach postawienie odbiorników skutkuje jedynie zwiększeniem ilości deponowanych odpadów. Odbiorniki takie traktowane są jako miejsca bezpłatnego składowania wielu odpadów, w tym także odpadów niebezpiecznych”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi uwzględnił uwagę częściowo i wprowadził następujący zapis: „W miarę stwierdzonych potrzeb oraz w uzasadnionych przypadkach

umieszczanie odbiorników odpadów przy drogach publicznych przecinających dolinę oraz przy osiedlach domków rekreacyjnych.”

Nadleśnictwo Skierniewice złożyło uwagę odnośnie działania ochronnego: *Ustawienie szlabanów i tablic ograniczających niekontrolowany ruch pojazdów zmotoryzowanych w dolinie Rawki*, cyt: „Szlabany nie stanowią zapory dla użytkowników quadów i motocykli. Rozstawienie tablic informacyjnych i znaków informacyjnych leży w gestii sprawującego nadzór nad obszarem N 2000. Regulują to przepisy zawarte w Ustawie o ochronie przyrody”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska Łodzi złożył uwagę uwzględnił i zaproponował następujący zapis przedmiotowego działania: „Ustawienie szlabanów i tablic ograniczających niekontrolowany ruch pojazdów zmotoryzowanych w dolinie Rawki - cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych. W miarę stwierdzonych potrzeb oraz w uzasadnionych przypadkach zastawianie szlabanami wybranych dróg w celu ograniczenia problemu zjeżdżania z dróg quadami, motocyklami i samochodami oraz parkowania poza miejscami do tego wyznaczonymi, a także umieszczanie tablic i znaków informacyjnych na drogach wjazdowych do obszaru Natura 2000”, a w rubryce dotyczącej podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań: „Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem, dzierżawcą posiadaczem lub zarządcą terenu”.

Nadleśnictwo Skierniewice złożyło uwagę odnośnie działania ochronnego dla siedliska przyrodniczego 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*) *Kontynuacja stosowanych dotychczas metod gospodarowania*, cyt: „*Kontynuacja stosowanych dotychczas metod gospodarowania - brak cięć itp. – Nadleśnictwo działa na terenach nieobjętych formami ochrony przyrody w oparciu o zasady przyjęte w Planie Urządzenia Lasu. O ile na danym terenie są zaplanowane cięcia to należy je wykonać*”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska Łodzi złożył uwagę uwzględnił – usunięto zapis „brak cięć”.

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi wyraził w piśmie z dnia 3 stycznia 2014 r., znak: ZG-7-732-N2000-7/14 uwagi dotyczące samej dokumentacji PZO, a nie projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015. W tym samym piśmie Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi podnosi uwagę dotyczącą finansowania zadań: cyt. „RDLP w Łodzi informuje, że zgodnie z pismem Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych z dnia 28.03.2013 r. zn. spr. ZU-732-1/13 przekazującym dostosowania „Ramowe wytyczne w spr. projektowania zadań z zakresu ochrony przyrody dla obszarów n2000 na gruntach w zarządzie LP zatwierdzone przez Ministra Środowiska w dniu 21.03.2013 r.” ze środków własnych Lasów Państwowych finansowane mogą być zadania ochronne związane z gospodarką leśną, w pozostałych przypadkach czynności i działania w zakresie ochrony czynnej finansowane winny być ze środków budżetowych lub innych zewnętrznych. Organem odpowiedzialnym jest – ustanawiający plan zadań ochronnych. Powierzenie takich zadań nadleśnictwu przez dyrektora rdoś może nastąpić tylko po zapewnieniu środków finansowych”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi uwzględnił powyższe i w Załączniku nr 5 do zarządzenia – rubryce dot. podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań (nie związanych z gospodarką leśną) na siedliskach przyrodniczych występujących na terenie zarządzanym przez Lasy Państwowe: wprowadzono zapis „*Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 w porozumieniu z właścicielem, dzierżawcą, posiadaczem lub zarządcą terenu*” i „*Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000*”.

Ponadto Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych wniósł uwagę cyt: „RDLP w Łodzi wnosi o zmianę kwalifikacji zagrożeń „B02.02 – wycinka lasu i B02.01.01 – odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) na zagrożenie ”B03 eksploatacja lasu bez odnowienia czy naturalnego odrastania”, bowiem faktycznie zmniejszenie się obszarów leśnych na tym obszarze może rodzić potencjalne zagrożenia zarówno dla siedlisk jak i gatunków chronionych...”.

W przypadku uwagi dotyczącej zidentyfikowanych zagrożeń w ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi, nie można wykluczyć potencjalnej możliwości wystąpienia opisanych zagrożeń w przyszłości zwłaszcza, w przypadku lasów nie będących gruntami Skarbu Państwa, w związku z powyższym uwaga ta nie została uwzględniona.

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi wniósł uwagę odnośnie obecności buka

zwyczajnego w strukturze siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) cyt: „Należy również pamiętać, że zgodnie z opracowaniami naukowymi, na tym terenie w strukturze siedliska 9170 nie wyklucza się pojawienia w składzie gatunkowym Buka zwyczajnego”.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi uwzględnił uwagę i wprowadził następujący zapis: „*W przypadku wykorzystania gospodarczego, nie wolno dopuścić do odnowień gatunkami niezgodnymi z typem siedliska przyrodniczego, takimi jak np. sosna pospolita Pinus sylvestris*”

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31 poz. 206 ze zm.) niniejszy projekt został uzgodniony z Wojewodą Łódzkim pismem z dnia 12 marca 2014 r., znak: IA-IV.0521.16.2014 oraz Wojewodą Mazowieckim pismem z dnia 10 marca 2014 r., znak: LEX-III.0521.2.22.2014.LK.

Wykonanie zapisów niniejszego planu pociąga za sobą szacunkowe koszty, wg stanu na grudzień 2013 r., w wysokości 4 550 000,00 (słownie: cztery miliony pięćset pięćdziesiąt tysięcy złotych).

Realizacja działań ochronnych i monitoringowych, zawartych w niniejszej regulacji prawnej finansowana będzie zgodnie z przepisem art. 39 ustawy o ochronie przyrody, m.in. ze środków Unii Europejskiej, a w zakresie nie objętym finansowaniem przez Wspólnotę ze środków budżetu państwa, a także z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zarządzenie nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 239, poz. 2039 ze zm.).